

Z OBSAHU	Oč jde u Kristova zmrtvýchvstání. Úryvek z nové knihy Benedikta XVI.	04
	Všichni jsme povoláni chránit život. Rozhovor s Mons. Dukou a Mons. Hučkem	07
	Dobrá zpráva ze Štrasburku: Kříže mohou zůstat v italských školách	09
	Svět, světskost, sekularizace	11

TRADICE OTCŮ

Z velikonoční homilie biskupa Melitona ze Sard († před 190)

Pochopte, nejmilejší: velikonoční tajemství je nové i staré; věčné i časné; pomíjívé i nepomíjívé; smrtelné i nesmrtelné.

Staré je podle Zákona, nové podle Slova; časné je svou předobrazností, věčné svou milostí; pomíjívé je v obětování ovce, nepomíjívé v životě Páně; smrtelné je v jeho pohřbení, nesmrtelné v jeho zmrtvýchvstání.

Zajisté jako ovce byl veden na porážku, a přece nebyl ovce; a jako němý beránek, a přece nebyl beránek. Předobraz totiž pomínil a objevila se pravda: místo beránka Bůh a místo ovce člověk. A v člověku Kristus, který vše spojuje.

Obětování beránka, slavení velikonoce i všechno, co je psáno v Zákoně, mělo tedy za cíl Ježíše Krista. Kvůli němu se dalo všechno v Zákoně starém a ještě více v řádu novém. Vždyť Zákon se stal Slovem a Starý se stal Novým, přitom oba vzešly ze Siónu a z Jeruzaléma. Příkazání přešlo v milost a předobraz se změnil ve skutečnost: beránek v Syna, ovce v člověka a člověk v Boha.

Ačkoli byl Bůh, vzal na sebe Pán podobu člověka a trpěl místo trpícího, dal se spoutat místo zajatce a odsoudit místo viníka. Byl pohřben místo pohřbeného, ale vstal z mrtvých [...] Já jsem Kristus, říká, jsem ten, který zničil smrt, slavil vítězství nad nepřítelem a rozdrtil peklo.

Pojďte tedy, lidé všech národů, svázání hříchy, a přijměte odpuštění těch hříchů. Vždyť já jsem vaše odpuštění, já jsem spásitelná velikonoční oběť, já jsem beránek za vás obětovaný. Já jsem vaše očistění a váš život; já jsem vaše světlo a vaše spása. Já jsem váš král. Pozvednu vás do nebeských výšin, vzkřísím vás k životu a ukáži vám Otce, jenž je na nebesích; svou pravici vás znovu pozvednu.

Benvenuto di Giovanni: Zmrtvýchvstání (1491). Foto: www.morethings.com

Moc slova

Úvodní slovo biskupa Mons. Václava Malého

V květnu si budeme připomínat 60. výročí založení československé redakce Rádia Svobodná Evropa. Její činnost během komunistické vlády sehrála významnou roli. Přispěla k pádu diktatury. Čím? Silou slova, které mělo jasný obsah a obnažovalo lež, na níž byl komunistický systém založen. Bourala selekci informací, která byla vydatnou pomocnicí tehdejších mocných. Rozbýjela monopol informací – účinné zbraně k manipulaci obyvatelstva. Komunisté si velmi dobře uvědomovali, že pokud drží informační síť pevně ve svých rukou, nebude jejich moc ohrožena.

Díky obětavým pracovníkům redakce, kteří byli na jedné vlně s domácími

opponenty, se podařilo nemožné: pravdivé slovo prorazilo betonovou zeď či železnou oponu obklopující „falešný ráj lepších zítřků“. Slovo, které se nesnížilo na roveň bohapusté ideologie založené na neuskutečnitelných slibech. Slovo, které bylo zrcadlem skutečnosti, nikoli vzdušných zámků a laciného snění. Slovo, které neuhýbalo před nepodplatitelnou pravdou, ať bolela sebevíc. Slovo skýtající ujištění, že důstojnost člověka se naplňuje mj. schopností bez brýlí mámení a sebebelhávání komunikovat o realitě, za níž přebírá občanskou spoluodpovědnost. Slovo probouzející naději, že si lze uchovat osobní čest a prostor svobody

Dokončení na str. 2. dole

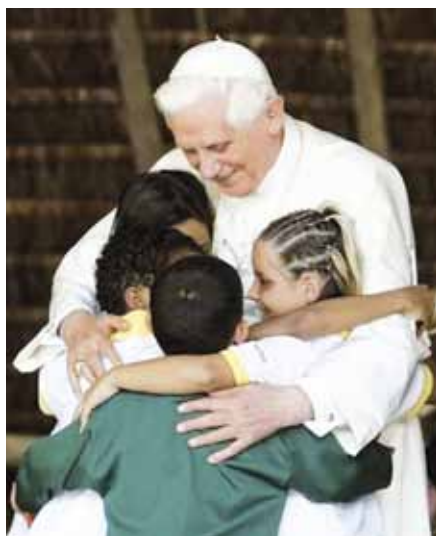

Foto: donotbediscouraged.blogspot.com

Dokončení ze str. 1

i ve vnějších omezujících okolnostech. Slovo nabízející naději, že budoucnost zůstává otevřena a přítomná chvíle zotročování nemá poslední slovo. Slovo vybízející k narovnání páteře, která byla tlačena k tomu, aby se hrbila a pokrytecky skláněla před těmi, kteří si zpupně mysleli, že svět patří jenom jim.

Není zapotřebí vysvětlovat, že k pádu totality přispěly změněné mezinárodní i domácí poměry v posledních letech před rokem 1989. Pád babylonské věže tzv. reálného socialismu ovšem nepřišel jako náhlý úder z nebe. Předcházela mu trpělivost a ochota k oběti těch, kdo si uchovávali svobodu myšlení a snažili se o život v pravdě. Byli to ti, kdo nesklonili hlavy a viděli přes hranice přítomné chvíle. K tomu vydatně pomohlo i vysílání pestré palety svobodných informací ze Svobodné Evropy.

Přejme si, aby i současná média pracovala v tomto duchu a chránila se před pokušením přitahovat pozornost pouze lacinými senzacemi a nekultivovanými referencemi.

*Mons. Václav Malý
pomocný biskup pražský*

*Informace o akcích pořádaných
k 60. výročí zahájení československého
vysílání Rádia Svobodná Evropa najdete
v tomto čísle na str. 13 a 14.*

Kultura života a respekt vůči právům rodin

Na konci března byla zveřejněna zpráva, již napsal Svatý otec pro setkání biskupů, kteří stojí v čele biskupských komisí pro rodinu a život v Latinské Americe a Karibiku. Jejich setkání se konalo v kolumbijské Bogotě od 28. března do 1. dubna za předsednictví kardinála Ennia Antonelliho, předsedy Papežské rady pro rodinu.

„Jak jsem zopakoval při páté generální konferenci biskupů Latinské Ameriky a Karibiku,“ píše papež, „rodina je hodnotou, které si lidé v těchto vznešených zemích velmi cení. Z toho důvodu zaujímá pastorační péče o rodiny významné místo v evangelizační činnosti každé z partikulárních církví, podporuje kulturu života a snaží se zajistit, aby práva rodin byla uznávána a respektována.“

„Nicméně však se smutkem konstatujeme, že rodiny stále více trpí kvůli nepříznivé situaci, která je způsobena náhlými kulturními změnami a společenskou nestabilitou, migračními toky, chudobou, vzdělávacími programy, které zlehčují sexualitu, a falešnými ideologiemi. Vůči takovým výzvám nemůžeme zůstat lhostejní.“

Benedikt XVI. ujišťuje preláty, že „žádné úsilí není zbytečné, pokud pomůže zajistit, aby každá rodina, založená na nerozlučném poutu mezi mužem a ženou, vykonávala své poslání jakožto živá buňka společnosti, živná půda ctností, škola konstruktivního a pokojného soužití, nástroj harmonie a privilegovaná oblast, v níž je s radostí a zodpovědností vítán a chráněn lidský život od začátku až do přirozeného konce.“

„Je rovněž přínosné podporovat právo a zároveň základní povinnost rodičů vychovávat nové generace ve víře a s hodnotami, které ctí lidskou existenci,“ píše papež.

Papež dále prohlašuje, že „Církev vkládá důvěru do křesťanských rodin, vyzývá je, aby hrály roli v evangelizaci a apoštolátu, a vybízí je, aby si uvědomily své cenné poslání ve světě.“ Vybízí rovněž účastníky zasedání v Bogotě, aby rozvíjeli „obecné pastorační pokyny stanovené biskupy, a tím pomáhali rodinám zakusit hluboké setkání s Kristem při slyšení jeho slova, prostřednictvím modlitby, svátostného života a prokazování skutků křesťanské lásky. Tímto způsobem pomůžete rodině uvádět do praxe správnou spiritualitu, která ve všech členech rodiny upevní touhu po svatosti, zbaví je strachu vyjadřovat krásu vznešených ideálů a etických a morálních požadavků života v Kristu.“

Svatý otec na závěr vyjadřuje svou „lásku a solidaritu se všemi rodinami Latinské Ameriky a Karibiku, a zejména s těmi, které se nacházejí ve složité situaci.“

VIS

Kardinál Meisner k petici Pro Ecclesia

Kolínský arcibiskup kardinál Meisner se pochvalně vyjádřil o petici *Pro Ecclesia*. Podle něho obsahuje to, co memorandu německých teologů *Církev 2011* chybí: duchovní hloubku a cit pro Církev. Biskupové by podle něho udělali dobře, kdyby „přijali podporu tolika angažovaných katolíků z tolika oblastí Církve i společnosti“.

Kardinál použil své oblíbené přirovnání Církve k automobilu. Církev se podle něho podobá autu s příliš velkou karosérií a příliš malým motorem. „Musíme tedy,“ řekl kardinál, „posílit a zvětšit motor (duchovní sílu), a teprve pak přelakovávat a upravovat karosérii (struktury).“

Kathnet

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz nebo na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zaslání zpráv e-mailem. Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 20 Kč, což za rok činí 440 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Francouzský učitel na stálo propuštěn za to, že diskutoval o potratech

Philippe Isnard, učitel dějepisu a zeměpisu z francouzského města Manosque, byl propuštěn bez jakéhokoli finančního odškodnění z francouzského národního vzdělávacího systému za to, že studentům ukazoval videa a obrázky potratů, když s nimi diskutoval o francouzském potratovém zákonu. Výpověď bez finančního odškodnění je nejpřísnějším disciplinárním trestem. Pan Isnard je nyní bez finančních prostředků, kterými by zajistil svou rodinu. Nemůže ani čerpat podporu ze sociálního zabezpečení, protože v loňském roce pobíral plat.

Příběh Philippa Isnarda vyvolává závažné otázky ohledně zaujatosti francouzského národního vzdělávacího systému vůči tématům, jako je právo na život a potrat. Učitel poukazuje na to, že výuka francouzských dějin, zeměpisu a občanské výchovy vyžaduje, aby učitelé pořádali diskuse o společenských otázkách a do debaty zahrnuli i protichůdné dokumenty. V říjnu 2010 stejně jako každý rok Philippe Isnard uspořádal diskusi o potratech. Představil studentům několik dokumentů a filmů, aby upozornil na obě stránky tématu. Rozebíral text potratového zákona z roku 1975, četl projev Simone Veilové na obranu této právní úpravy a ukazoval studentům obrázek plodu starého 12 týdnů. Tyto informace nepředával studentům proti jejich vůli, jelikož studenti měli možnost se diskuse neúčastnit. Pan Isnard nikomu nebránil, aby se vyjádřil, respektoval všechny studenty a snažil se poskytovat jim vědecké informace. Jeho záměrem nebylo šokovat, ale šířit pravdu, vědecké poznatky a vzdělávat studenty. Tyto informace by mohly vést k prevenci potratů mezi mladými lidmi.

Na základě udání propotratových aktivistů francouzský ministr školství odsoudil učitelovu činnost a řekl: „To, co se stalo, je nepřijatelné. Profesori jsou povinni respektovat neutralitu a mít respekt k člověku.“ Philippe Isnard byl ihned na dobu čtyř měsíců zbaven možnosti vyučovat a poté byl na stálo propuštěn z francouzského národního vzdělávacího systému, přestože se za něj všichni jeho studenti postavili a přestože v jeho prospěch svědčili také zástupci Evropského centra pro právo a spravedlnost. V týdnech, které následovaly po této diskusi o potratech, škola pozvala zástupce organizace Planned Parenthood, aby přišli studentům „vysvětlit“ právo na potrat. Studenti byli rozděleni do pětičlenných skupin a absolvovali dvouhodinový seminář na toto téma.

Zdá se, že potrat je pro francouzský vzdělávací systém tabu. Nikdy by se o něm nemělo diskutovat, a tím spíše by neměl být zpochybňován.

Life News

Nová egyptská ústava znamená konec rovnosti, říká koptský kardinál

Islamisté kradou mladým Egyptanům jejich revoluci. Mají totiž silné lídry, struktury a prostředky, tedy přesně to, co chybí mládeži, která v lednu vyšla do ulic s požadavkem svobody a demokracie. Aby mladí mohli situaci kontrolovat, potřebují čas. Ten jim ale nikdo nedá, řekl 7. dubna v Bruselu nejvyšší představitel katolických Koptů v Egyptě.

Kardinál Antonios Naguib se účastní třídního zasedání Komise episkopátů evropské unie (COMECE). Jeho tématem je situace křesťanů na Blízkém východě a v Severní Africe. Patriarcha Naguib mluvil o obavách z islamizace Egypta. Dokladem těchto tendencí je nová egyptská ústava. Ačkoliv křesťané tvoří 10 % společnosti, ústava předvídá, že hlavním zdrojem práva v zemi bude islám. Navzdory všem deklacím to znamená konec rovnosti – zdůraznil kard. Naguib.

Třídní zasedání zahájil ve středu předseda COMECE biskup Adrianus van Luyn z Rotterdamu. Přiznal, že Církev dnes nemá konkrétní strategie a plány, jak předcházet vyhlazování křesťanů v islámských zemích. Zdůraznil, že navzdory proměnám, ke kterým v regionu dochází, situace následovníků Krista zůstává velice nejistá.

RaVat

SLOVO KNĚZE

V západní společnosti jsme svědky postupujícího úpadku přirozených hodnot, jako je manželství, rodina, úcta k lidskému životu, spravedlnost, čest a také vztah k Tomu, který je První příčinou světa i civilizace. Tím můžeme vysvětlit i současný zvýšený zájem o témata sdružená kolem lidské přirozenosti. Mnoho badatelů, kterým není jedno, kam se kultura Západu posouvá, vydává knihy, články či eseje o přirozeném zákoně a přirozených právech, nakolik jsou rozumem odvoditelné z neměnné a všemi lidmi sdílené přirozenosti člověka.

Také v Církvi, a zvláště u Svatého otce Benedikta XVI., vidíme zvýšený zájem o přirozeně-právní otázky. Dokladem toho je i dokument Mezinárodní teologické komise – *Hledání univerzální etiky: Nový pohled na přirozený zákon* (z prosince 2008). Ten se snaží přispět k současnému obnovenému dialogu a k hledání východiska. Zmíněný dokument vytěžuje to pravdivé, co lze o přirozené etice a zákoně nalézt v hlavních náboženských i filosofických tradicích a navrhuje zásady pro obecné formulování přirozeného zákona a z něj vyplývajících přirozených práv, zavazujících všechny lidi napříč různými kulturami, náboženskými vyznáními a filosofickými postoji.

Již dnes je patrná veliká shoda ve dvou přirozených právech, která nejen bezprostředně vyplývají z lidské přirozenosti, ale jsou též podmínkou pro uplatnění mnoha dalších přirozených práv. Jde o právo na život a o právo na svobodu myšlení, svědomí a přesvědčení. Jako je tristní, že se v prostoru Západu rozmohlo porušování práva na život (např. legalizací potratu a eutanazie), tak je též alarmující rostoucí vliv islámu, jehož šaría mimo jiné popírá právo na svobodu přesvědčení (např. zákazem konverzí od islámu pod trestem smrti).

Bohu díky, že náprava je možná. Pro euro-americké státy by to ovšem znamenalo dvojí: Uvést opět v soulad přirozené právo s pozitivním a omezení šíření islámu do doby, než veřejně uzná hodnotu přirozených lidských práv nad šariou.

fr. Pavel Maria OP

*fr. Pavel M. Mayer OP,
dominikánský kněz,
magistr noviců*

OČ JDE U KRISTOVA ZMRTVÝCHVSTÁNÍ

Úryvek z druhého svazku knihy Benedikta XVI. Ježíš Nazaretský

Ve čtvrtek 10. března byl ve Vatikánu oficiálně představen druhý díl papežovy knihy Ježíš Nazaretský. Benedikt XVI. v něm pojednává o vyvrcholení Ježíšova pozemského působení: o událostech od vjezdu do Jeruzaléma přes utrpení, smrt a zmrtvýchvstání až po nanebevstoupení. Jako podnět k velikonočnímu rozjímání vám nabízíme úryvek z této papežovy knihy.

„A jestliže Kristus nevstal, marné je naše kázání, marná je naše víra. Pak ovšem my vypadáme jako lživí svědci o Bohu: (...) proti Bohu jsme svědčili, že Krista vzkřísil.“ (1 Kor 15,14n) Těmito slovy zdůrazňuje svatý Pavel se vši ostrostí, jaký význam má víra v Ježíšovo zmrtvýchvstání pro křesťanské poselství jako celek: je jeho základem. Křesťanská víra stojí a padá s pravdivostí svědectví, že Kristus vstal z mrtvých.

Jestliže toto pomíneme, lze sice z křesťanské tradice pořád ještě utvořit řadu přínosných představ o Bohu a člověku, o tom, čím člověk je a čím by měl být – tedy jakýsi náboženský světonázor –, ale křesťanská víra je mrtvá. Takto byl Ježíš náboženskou osobností, která ztroskotala; která i ve ztroskotání zůstává velikou a může nás nutit k zamyšlení. Ale zůstává čistě v tom, co je lidské, a jeho autorita sahá potud, pokud je nám jeho poselství pochopitelné. Není už měřítkem; tím je pouze náš vlastní úsudek, který z jeho dědictví vybírá, co se nám zdá užitečné. Což znamená, že jsme ponecháni sami sobě. Poslední instancí je náš vlastní úsudek.

Jen tehdy, vstal-li Ježíš z mrtvých, událo se opravdu cosi nového, co mění svět i lidskou situaci. Pak se stává měřítkem On, na něhož se můžeme spolehnout. Neboť pak se opravdu ukázal Bůh.

Potud je nám při hledání Ježíše rozhodujícím bodem právě zmrtvýchvstání. Na něm závisí, zda Ježíš *byl*, anebo *zda je*. Uznat je anebo je odmítnout, to se netýká prostě jedné události mezi ostatními, jde o postavu Ježíše vůbec.

Proto je nezbytné naslouchat svědectví Nového zákona o zmrtvýchvstání obzvláště pozorně. A zde musíme především

konstatovat, že toto svědectví se nám podává, historicky vzato, v obzvláště komplexní formě a nastoluje mnohé otázky.

Co se tu událo? Pro svědky, kteří se setkali se Zmrtvýchvstalým, to zjevně nebylo snadné říci. Byli konfrontováni

Jen tehdy, vstal-li Ježíš z mrtvých, událo se opravdu cosi nového, co mění svět i lidskou situaci. Pak se stává měřítkem On, na něhož se můžeme spolehnout. Neboť pak se opravdu ukázal Bůh.

Pochybující Tomáš (14. stol.). Foto: english.cam.ac.uk

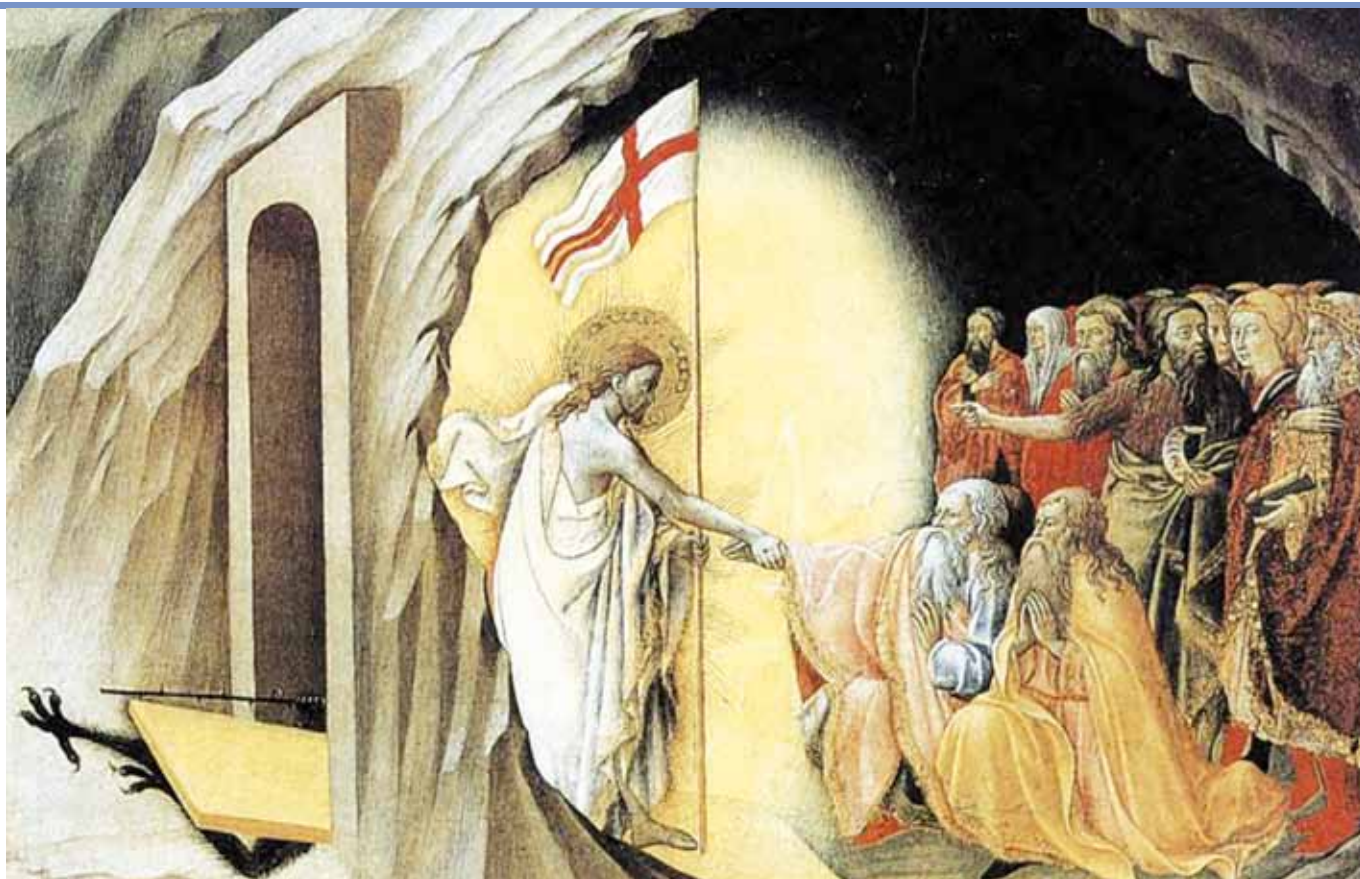

s realitou pro ně samé zcela novou, která prorážela za horizont jejich zkušenosti. Realita toho, co se stalo, je tolik uchvacovala a nutila k svědectví, a současně byla tak velice jiná. Svatý Marek nám vypráví, že učedníci cestou s hory Proměnění uvažovali o Ježíšových slovech, že Syn člověka „vstane z mrtvých“. A rozmlouvali mezi sebou o tom, co to je: „vstát z mrtvých“ (9,9n). Vskutku: co to vlastně je? Učedníci to nevěděli a museli se o tom poučit až v setkání s realitou.

Kdo ke zprávám o zmrtvýchvstání přistupuje s domněním, že ví, co zmrtvýchvstání je, ten jim může porozumět jedině špatně a nutně je odloží jakožto nesmyslné. Rudolf Bultmann proti víře ve zmrtvýchvstání namítal, že i kdyby Ježíš vyšel zpět z hrobu, museli bychom říci, že „takový zázračný přírodní úkaz jako oživení mrtvého“ nám nepomůže, existenciálně je bez významu (srv. *Neues Testament und Mythologie*, s. 19).

Nu ano: kdyby se u Ježíšova zmrtvýchvstání jednalo jen o zázrak znovuoživení tělesných ostatků, vlastně by se nás to netýkalo. Nebylo by to významnější než ožívování klinicky mrtvých lékařským uměním. Na světě jako takovém a na naší existenci by se nic neměnilo. Zázrak oživení mrtvého těla by říkal, že Ježíšovo zmrtvýchvstání bylo tímtež, čím bylo vzkříšení mládence z Naimu (Lk 7,11–17), dcery Jairovy (Mk 5,22nn. 35–43par.) anebo Lazara (Jan 11,1–44). Ti se po delší či kratší době vrátili do posavadního života a někdy později zemřeli s konečnou platností.

Novozákonní svědectví nepřipouštějí pochyby o tom, že „zmrtvýchvstáním Syna člověka“ se událo něco zcela jiného. Ježíšovo zmrtvýchvstání bylo průlomem

Mistr z Osservanzzy: Sestoupení do pekel (1445). Foto: eternalidol.com

do zcela nového druhu života, do života, který už nepodléhá zákonu zrození a smrti, nýbrž stojí mimo toto – života, který otevřel novou dimenzi lidského bytí. Proto Ježíšovo zmrtnýchvstání není jednotlivou událostí, kterou bychom mohli nechat spočinout v sobě samé a která by patřila jen minulosti, nýbrž „mutačním skokem“ (použijeme-li jako analogii tento jistě snadno zavádějící výraz). V Ježíšově zmrtnýchvstání je dosaženo nové možnosti lidského bytí, která se týká všech a která člověku otevírá budoucnost, nový druh budoucnosti.

Pavel tak plným právem neodlučně spojuje zmrtnýchvstání křesťanů a zmrtnýchvstání Kristovo: „Jestliže mrtví nevstávají, ani Kristus nevstal. (...) Ale Kristus z mrtvých vstal, a to jako první z těch, kteří zesnuli.“ (1 Kor 15,16.20) Ježíšovo zmrtnýchvstání je buď univerzální událostí, anebo není, říká nám Pavel. A jen tehdy, jestliže je chápeme jako univerzální událost, jako otevření nové dimenze lidské existence, jsme na cestě k tomu, abychom vůbec správně pojali novozákonní svědectví o zmrtnýchvstání.

Odtud je zřejmá jedinečnost tohoto svědectví v Novém zákoně. Ježíš se ne-

navrátil do normálního lidského života tohoto světa jako Lazar a další mrtví, které vzkřísil. Vykročil do života jiného, nového – do Boží šíře, a odtud se ukazuje těm, kdo jsou jeho.

Ježíšovo zmrtnýchvstání bylo průlomem do zcela nového druhu života, do života, který už nepodléhá zákonu zrození a smrti, nýbrž stojí mimo toto – života, který otevřel novou dimenzi lidského bytí.

Toto bylo i pro učedníky cosi zcela nečekaného, s čím se teprve pomalu museli vyrovnávat. Židovská víra sice znala vzkříšení mrtvých na konci věků. Nový život byl spojován s příchodem nového světa a takto byl i zcela srozumitelný: existuje-li nový svět, pak je tam i nový druh života. Ale zmrtnýchvstání do toho, co je definitivní a jiné, uprostřed pokračování starého světa se nepředvíдалo

a nebylo tedy zprvu srozumitelné. Proto učedníci zpočátku nechápali příslib zmrtnýchvstání.

Proces, jímž se stávají věřícími, probíhá v analogii s případem kříže. Na ukřižovaného Mesiáše by nikdo nepomyslel. Až zde byl fakt a na jeho základě bylo nutno číst Písmo nově. Viděli jsme v předchozí kapitole, jak se Písmo tímto neočekávaným nově otevřelo a fakta nabyla smyslu. Nové čtení Písma ovšem mohlo začít až po zmrtnýchvstání, protože teprve jím byl Ježíš prokázán coby Poslaný od Boha. Obojí, kříž i zmrtnýchvstání, se teď v Písmu muselo hledat, nově chápat, a tím se dospívalo k víře v Ježíše jako Syna Božího.

Benedikt XVI.: Ježíš Nazaretský.

Svatý týden: od vstupu do Jeruzaléma po zmrtnýchvstání.

Přeložila Daniela Blahutková.

Český překlad připravuje nakladatelství Barrister & Principal (www.barrister.cz) k vydání na podzim letošního roku.

Děkujeme nakladatelství Barrister & Principal za poskytnutí překladu.

MUSÍ PAPEŽ MLČET?

Církev se nikdy nemůže zříci poslání pravdy

Kyperský arcibiskup Chrysostom II. na audienci u Benedikta XVI. Foto: RaVat

Když Jan Pavel II. poprvé stanul mezi Čechy na půdě jejich vlasti, přestavil se jako papež, který nejen mluví jejich jazykem, ale také dobře rozumí jejich mlčení. Předtím, když ještě v době totality navštívil Polsko, zdůraznil oproti tomu, že mluví nejen k Polákům, ale také za Poláky. Otevřeně říká nahlas to, co Poláci nahlas říct nemohou. Díky tomu, že v komunistické zemi zazněla ta odvážná a nedovolená slova, režim po deseti letech padl. Mohou i dnes nové mlčící církve spoléhat na papežovo porozumění a na jeho odvážné slovo jejich jménem?

Na konci března navštívil Vatikán nejvyšší představitel pravoslavné církve na Kypru. Byl přijat se vši srdečností. Arcibiskup Chrysostom hraje totiž mimořádně pozitivní roli v ekumenických kontaktech mezi katolíky a pravoslavnými. Minulý rok také velmi vítal papežovo cestu na Kypr. Svědectvím srdečných vztahů byl také fakt, že nezůstalo jen u kurtoazní audience. Papež pozval hosta na oběd, což se za tohoto pontifikátu

stává velmi zřídka. Byla tedy příležitost k dlouhé a svobodné rozmluvě.

Bezprostředně po obědě poskytl pravoslavný hierarcha rozhovor italskému deníku *Il Foglio*. Jeho slova byla téměř šokující: Benedikt XVI. je velmi dobře informovaný o situaci křesťanů na Blízkém východě, ale nemůže nic říkat. Kdyby jen trochu mohl, nechal by se slyšet – řekl arcibiskup Chrysostom. – Po řezenské kauze papež pochopil, že silná slova ničemu neprospějí, že nemůže říkat beze zbytku to, co si myslí, poznamenal arcibiskup Chrysostom. Přitom v Řezně mluvil velmi jasně: islám se musí zříci násilí a používání Boha k ospravedlnění náboženského násilí – pokračoval pravoslavný hierarcha. Překvapivě také přiznal, že jediným důvodem jeho návštěvy ve Vatikánu je prosba o pomoc. „Prosil jsem papeže a jeho prostřednictvím celé evropské společnosti, aby něco udělalo pro křesťany na Blízkém východě, kteří jsou, tak jako my, drženi v šachu vojenskými režimy, které pod rouškou demokracie usilují o radikální islamizaci. Islám je na postupu, získává stále

nové pozice. My na Kypru to pocítujeme více než vy, ale týká se to celé Evropy,“ zdůraznil arcibiskup Chrysostom.

Benedikt XVI. tedy velmi dobře rozumí mlčení křesťanů v muslimských zemích. Je ale skutečně odsouzen k mlčení, jak tvrdí arcibiskup Chrysostom? V prvním roce pontifikátu během přednášky na řezenské univerzitě byla jeho slova velmi odvážná a ještě odvážnější byl citát ze středověkého dialogu mezi křesťanem a muslimem: „Ukaž mi, co Mohamed zavedl nového, a najdeš tam jen věci zlé a nelidské, jako je příkaz šířit víru mečem.“ Jak tvrdí dva dobře informovaní vatikanisté, Rodari a Torrielli, papežovi tenkrát velmi záleželo na tom, aby tato slova zazněla. Nedomáhal ho zadržet ani tehdejší státní sekretář, kard. Angelo Sodano, ani nový tiskový mluvčí, P. Federico Lombardi, ani někteří novináři, kteří dostali text k nahlédnutí několik hodin před jeho pronesením. Všichni poukazovali na to, že jsou to slova velmi nebezpečná a papeže varovali. Benedikt XVI. je vyslovil.

Je tomu dnes jinak? Arcibiskup Chrysostom tvrdí, že ano. Já doufám, že se mýlí. Protože kdo, když ne papež, má lidem říkat pravdu. U koho, když ne u něho, máme hledat oporu ve světě tápajícím v chaosu.

Krzysztof Bronk

Krzysztof Bronk pracuje jako redaktor polské redakce Radia Vaticana.

V době krizí a stále se prohlubujícího chaosu Církev a svět potřebují jasný hlas papeže a biskupů. I kdyby bylo třeba platit cenou nejvyšší.

VŠICHNI JSME POVOLÁNI CHRÁNIT ŽIVOT

Rozhovor s Mons. Dominikem Dukou OP a Mons. Ladislavem Hučkem

V pátek 25. března 2011 v pražském dominikánském klášteře u sv. Jiljí se setkali arcibiskup pražský Mons. Dominik Duka OP a řeckokatolický apoštolský exarcha Mons. Ladislav Hučko se zástupci pro-life organizací působících v České republice. Při té příležitosti jsme oběma pastýřům položili několik otázek.

Dnes jsou tu přítomni zástupci více pro-life organizací, často uchopují toto téma svým způsobem. Je v oblasti ochrany lidského života od početí do přirozené smrti nějaký úhel pohledu nebo přístup, který pokládáte za zvlášť důležitý?

Mons. Duka: Já bych jenom připomněl, že toto bylo druhé setkání, první bylo v Brně. Na tomto už trochu oficiálnějším setkání jsme se snažili více se navzájem seznámit a poznat. Co je opravdu důležité, je upozornit na problematiku důstojnosti lidského života, přístupu k člověku, protože člověk nezačíná narozením, opravdu začíná početím. Je s tím ovšem svázáno mnoho dalších problémů; například se v této oblasti používá určité nejasné pojmosloví, které pak může zavádět – někdy je to doopravdy na všech stranách, na straně sdělovacích prostředků, ale i na straně veřejnosti. Tyto problémy ovšem nejde řešit manifestací nebo jen jednoduchým článkem. Proto jsme také debatovali o tom, že je potřeba, aby se navázala větší spolupráce a dialog s vědeckými odborníky, kteří se zabývají začátkem lidského života, ale také jeho koncem, to znamená eutanazií, protože my také hájíme právo na důstojnou smrt člověka, ale říkáme: nesmíme sáhnout člověku na život. Takže je to i složitá otázka paliativní péče a podobně.

Domnívám se, že pokud budeme pokračovat a najde se ještě širší báze spolupracovníků i odborníků, tak by tyto iniciativy mohly být opravdu pozitivním přínosem pro celou naši společnost.

Mons. Hučko: Za prvé – potěšil jsem se, když jsem tady viděl představení takového velkého počtu aktivit ve prospěch života. Jako kdyby jejich představitelé

poslechli nějaký vnitřní hlas, co je třeba ještě doplnit, kde jsou ještě mezery, a šli tam, začali to realizovat. Jak jsem viděl, tyto aktivity si v žádném směru nekonkurují, ale doplňují se a vytvářejí harmonický celek. Všechny (a určitě by jich mohlo být ještě víc) jsou aktuální a jsou maximálně potřebné.

Za druhé – kdybych měl zdůraznit některý z těchto aspektů, tak obecně považuji za velmi důležitý jakýsi metafyzický ponor – snažit se vidět i za věcmi, nezastavovat se jenom na vnějšku, na faktu. Život je dar a jako s darem s ním máme zacházet. Je to dar, který má i svůj cíl, svůj úkol,

Žádá se od nás ztráta, obět, přijetí kříže, abychom měli „zisk“. A pochopení této dynamiky je důležité i v souvislosti s přijetím dětí.

který má splnit. Nic na tomto světě není náhodou. Budeme skládat účty ze všeho, i z každého neužitečného a zbytečného slova (srov. Mt 12,36), nejen z každého skutku. Proto musíme velmi zvážit, co konáme, a obzvlášť když se to týká něčeho tak vzácného, jako je lidský život. Nedat se strhnout tím, že to skoro všichni tak dělají. To nemůže být pro nás omluvou. A zodpovědní za život a za jeho ochranu bychom se měli cítit všichni. To vědomí u nás ještě není, žel, dostatečně rozšířené. Nikdo se nemůže vymlouvat, že jeho se to netýká. Všichni jsme na jedné lodi. Individualistická povaha naší kultury nás sice přesvědčuje, že druhé nepotřebujeme, že si vystačíme sami, ale naše praktické potřeby nás přesvědčují zase o opaku. Tento rozpor řešme zdravým lidským úsudkem, ale zapojme do toho i srdce.

Co může církev poskytnout aktivním laikům, kteří se angažují v ochraně lidského života od početí do přirozené smrti

Mše svatá na zahájení Pochodu pro život (zleva Mons. Hučko, Mons. Duka, Mons. Radkovský a Mons. Paďour)

a snaží se prosazovat respekt k důstojnosti lidské osoby?

Mons. Duka: Jednak jim může poskytnout určité prostředí, určité zázemí, a to i intelektuální, které vyrůstá z filosoficko-teologického základu. Víme také, že Církev má po celém světě velká pracoviště odborná i v oblasti biologicko-etické a lékařské a že tu jsou navázány kontakty. Jsou navázány na základě světové římskokatolické církve, čili tímto prostředníkem Církev může být především jako instituce.

Pak je zde určitá pomoc, kterou může Církev nabídnout i ve spolupráci s katolickou charitou v rámci diecéze – pomoc v případě umírání, bolestného umírání, jako jsou hospice, které vyšly z iniciativy České katolické charity. Rovněž tak je to pomoc osamoceným matkám, aby se mohly o dítě postarat; aby ta volba „pro život“ byla také volbou, v které nezůstane maminka sama. Takové mohou být například pomocné ruce Církve.

Co konkrétně podle vás mohou věřící v těchto otázkách nabídnout nevěřící společnosti?

Mons. Duka: Myslím, že mohou nabídnout určité porozumění a pomoc. Protože víme, že velká část našich věřících je ochotna navštěvovat nemocné, například mohu uvést hospice. Hospic v Červeném Kostelci může již tolik roků fungovat díky veliké spolupráci věřících laiků, dobrovolníků, kteří se scházejí pomáhat. A faktem je, že strhávají i část nepraktikujících, my bychom zjednodušeně řekli těch nevěřících lidí, kteří se také takto začínají angažovat. A pak jako věřící můžeme pomáhat modlitbou, která ovlivňuje jiným způsobem, ale dává také určitou výzvu.

Mons. Hučko: Můžeme nabídnout vzor svého života a víru. Víra se nabízí, nevnučuje. Svým nevěřícím spoluobčanům můžeme nabídnout právě tuto cílevědomost víry. Vždyť když člověk nemá cíl, podléhá depresi, podléhá zoufalství, bloudí. A bez Boha nic nemá smysl a cíl, protože všechno jednou pomine. Ale něco musí zůstat. To nám říká náš rozum. Jediné, co zůstane, je Bůh, který je láskou. Vyjádřením Boha, jeho lásky vůči

lidem, je právě život. Odmítnutí života je vlastně odmítnutím lásky. A po lásce podvědomě touží každý. Jenom je třeba ukázat její pravý obsah a formu.

Jak by měl podle vás Západ řešit svou nepříznivou demografickou situaci?

Mons. Hučko: V této oblasti jsme v dost špatné situaci. Nepříznivá demografická situace se nedá řešit v krátkém časovém horizontu. To, co bylo způsobeno za dobu několika generací, se může napravit také jenom za přiměřeně dlouhý čas. Proto

Pochod pro život. Foto: Jan J. Vorka, zaramovane.cz

Je důležité upozorňovat na problematiku důstojnosti lidského života, protože člověk nezačíná narozením, opravdu začíná početím.

žádný nemístný optimismus není namístě. Křesťané však žijí s perspektivou věčnosti, proto konejme zodpovědně dnes, splňme to, co můžeme, a o to ostatní, co už není v našich silách, si nedělejme starosti. Ježíš v evangeliu jasně říká: „Nedělejte si starosti o zítřek, vždyť zítřek bude mít své vlastní starosti. Každý den má dost svého trápení“ (Mt 6,34).

Existuje názor, že za neochotou přijmout dítě je ztráta zakořenění v Bohu a tím i ztráta naděje. Jak spolu mohou tyto věci souviset?

Mons. Duka: Jistě můžeme říci, že tomu tak je, ale nemůžeme to generalizovat. Povšimněme si, že otázka potratu je velice atraktivním tématem v Polsku, Itálii,

Španělsku i Irsku, kde se nevykazuje pokles praktikujících věřících při návštěvě kostela tak výrazně, jako se to stalo u nás. Já bych spíš řekl, že velký problém nastoupil ve ztrátě soudržnosti a odpovědnosti – takové to přílišné chápání života jako úseku, v kterém se chci mít dobře a chci se bavit, nechci mít problémy. Samozřejmě, že když jsme byli mrňousové, tak jsme maminkám a tatínkům dělali asi nejenom radost, ale i starost. Ale uvědomme si, co bude na konci, když zapomeneme na skutečnost nového života: víme, že rodiny bez dětí a lidé, kteří nemají vlastní děti a vnoučata, trpí samotou. I z toho poznáváme, že člověk musí myslet do budoucna.

Mons. Hučko: Ano, ztráta naděje je už jenom důsledek. Kořen problémů je někde jinde. Je v ztrátě Boha, v ztrátě spojení s ním, se zdrojem života. A spojení s Bohem má být dynamické. K tomu, aby ten vztah byl živý, se od nás něco žádá – žádá se od nás reakce, odpověď. Jinak to nejde. Žádá se od nás vždy ztráta, vzít na sebe kříž, abychom měli „zisk“. A pochopení této dynamiky je důležité i v souvislosti s přijetím dětí. Každé dítě způsobuje z jedné strany i ztrátu: ztrátu vlastního pohodlí, vlastního času, prostředků; ale je současně i zárukou zisku, růstu, života a radosti. I v této souvislosti můžeme aplikovat slova evangelia: „Kdo nalezne svůj život, ztratí ho, kdo však ztratí svůj život pro mne, nalezne ho“ (Mt 10,39). Kdo si tedy chce zachovat svůj život (krátkodobě, odmítáním dětí), ten ho nakonec ztratí (to se týká naděje, dlouhodobě), a jen ten, kdo ztratí svůj život (krátkodobě, například pro děti), ho nalezne (dlouhodobě, pokračování života na této zemi, ale především život věčný).

Otče biskupe, jaké jsou aktivity pro ochranu lidského života od početí do přirozené smrti v řeckokatolické církvi?

Mons. Hučko: V řeckokatolické církvi v České republice nejsou v tomto směru vyvíjeny nějaké vlastní aktivity. Hlásáme učení katolické církve, povzbuzujeme své věřící, aby ho dodržovali a snažíme se podle možností podílet také na všech aktivitách pro ochranu lidského života.

Připravil Ondřej Vaněček

DOBŘÁ ZPRÁVA ZE ŠTRASBURKU: KŘÍŽE MOHOU ZŮSTAT V ITALSKÝCH ŠKOLÁCH

Evropská civilizace usazená na lavici obžalovaných uhájila své místo.

Alespoň prozatím.

My kážeme Krista ukřižovaného. Židy to uráží a pohané to pokládají za hloupost. Ale pro ty, kdo jsou povoláni, ať jsou to židé nebo pohané, je Kristus Boží moc a Boží moudrost. (1 Kor 1,23–24)

V okamžiku, kdy křesťané ztrácejí sebevědomí, odvahu žít vírou a hájit ji nejen v soukromí, ale i ve veřejném prostoru, pokračují sekulární a ateističtí aktivisté v tažení proti křesťanství. Tento útok bude možné odvrátit jen tehdy, nabudou-li křesťané opět jistotu pocházející z víry. Velký senát Evropského soudu pro lidská práva rozhodl osmnáctého března, že kříže mohou zůstat v italských třídách. Italský ministr zahraničí Frattini komentoval rozsudek slovy: „Dnes zvítězilo cítění Evropanů. Protože rozhodnutí interpretuje hlas občanů na obranu vlastních hodnot a vlastní identity.“ Jak celá kauza vznikla?

Předehra: Itálie

Italská občanka finského původu Soile Lautsi žijící v Abano Terme posílala ve školním roce 2001–2002 své dvě děti do jedné z místních základních škol. V učebnách této školy visel na zdech krucifix. Stěžovatelka, přesvědčená ateistka, která chtěla své děti vychovávat důsledně sekulárně, informovala školu o rozsudku italského Kasačního soudu z roku 2000, jenž konstatoval, že krucifixy ve volebních místnostech jsou v rozporu se sekulárními principy italského státu. Vedení školy však rozhodlo kříže v učebnách ponechat a ministerstvo školství následně rozeslalo ředitelům všech státních škol směrnicí doporučující stejný postup, a to vzhledem k tomu, že kříže ve všech italských školách visí už od sjednocení Itálie v roce 1861, což znovu potvrdily královské dekrety z let 1924 a 1928. Kříž s tělem trpícího Spasitele pověšený v místnosti je přítom vedle italštiny, která však má mnoho dialektů, jednotlivým znakem všech oblastí a regionů Itálie a symbolizuje pro Italy nejen Božího Syna a jed-

notné římskokatolické náboženství, ale i jednotný italský národ.

V červnu 2002 podala Soile Lautsi na vedení školy žalobu u správního soudu ve Venetu s tím, že rozhodnutí ponechat krucifixy v učebně je protiústavní. Po delším projednávání kauzy na různých úrovních italského soudnictví byla v březnu 2005 žaloba zamítnuta s tím, že krucifix je symbolem italské historie, identity a symbol principů rovnosti, svo-

Debata o legitimitě přítomnosti Kristova kříže v italské společnosti je jen obrazem mnohem širšího boje, který zuří v Evropě. Evropa bojuje o svou kulturní identitu.

body a tolerance a není proti sekularismu státu, na kterou se žalující strana odvolávala. Paní Lautsi podala dovolání k italské Státní radě, která jej v únoru 2006 rovněž zamítla vzhledem k tomu, že kříž se stal jedním ze sekulárních symbolů italské ústavnosti i běžného života.

První dějství: Štrasburské odmítnutí kříže

Stěžovatelka v červnu 2006 podala žalobu k Evropskému soudu pro lidská práva (ESLP) ve Štrasburku. Jménem svým a svých dětí se domáhala rozsudku, že krucifix ve škole, již děti navštěvují, je v rozporu s jejím právem vzdělávat děti v souladu se svým náboženským a filosofickým přesvědčením. Zároveň je kříž dle žaloby v rozporu se svobodou přesvědčení a náboženství.

Kauzu posuzoval devítičlenný senát, který v listopadu 2009 jednomyslně vynesl rozsudek, že krucifixy v školních třídách jsou v rozporu s právem rodičů vzdělávat děti v souladu se svým přesvědčením a s právem dítěte na svobodu náboženství, garantovaným článkem 2 Dodatkového protokolu č. 1 Evropské úmluvy o lidských právech, stejně jako právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženského vyznání, jež zaručuje čl. 9 této úmluvy. Soud přiznal stěžovateli právo na odškodnění nemajetkové újmy ve výši 5000 EUR. V odůvodnění rozsudku se uvádí, že kříž v učebně není možné přehlédnout a žáci jej mohou v každém případě chápat jako náboženský symbol; školní prostředí proto nese pečeť daného náboženství, což může frustrovat žáky jiného vyznání nebo ateisty, zejména pokud patří k náboženské menšině. Svoboda nevyznávat žádné náboženství nepředpokládá jen nepřítomnost náboženských úkonů a vyučování ve škole, ale vztahuje se i na projevy a symboly vyjadřující víru, náboženství nebo ateismus. Stát se proto musí zdržet vystavování náboženských symbolů ve veřejných prostorách, zejména veřejných školách, kde je návštěva tříd povinná bez ohledu na náboženství. Krucifixy ve škole jsou tedy podle tohoto rozsudku zásahem do lidských práv.

Intermezzo: Evropa bije na poplach

Zatímco humanistické a sekulární organizace se opájely radostí z vítězství, rozsudek oprávněně vzbudil enormní vlnu nevole, neboť rozhodnutí v této věci má nesmírnou důležitost i dopady v celé Evropě, zejména co se týče práva praktikovat v 21. století náboženství. Debata o legitimitě přítomnosti Kristova kříže v ital-

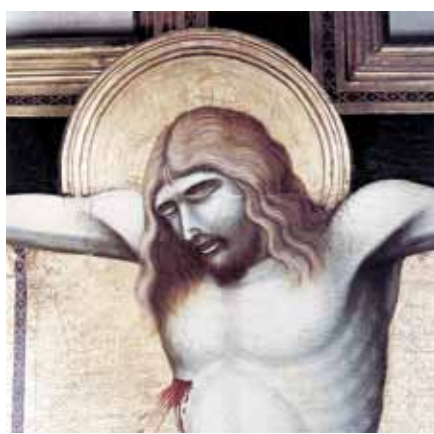
ské společnosti je jen obrazem mnohem širšího boje, který zuří v Evropě. Evropa bojuje o svou kulturní identitu při náporu imigrantů, kteří nemají sebemenší zájem přizpůsobit se většinové společnosti; nerespektují staleté tradice a naopak velmi trvají na tom, aby jejich náboženské předpisy respektovali ostatní. Netřeba rozvíjet, že jde především o muslimy, jejichž komunity dosáhly ve Spojeném království i v Nizozemí různou měrou možnosti aplikovat ve vzájemných vztazích právo šaría.

Setkáváme se s dvěma přístupy: jeden vychází důsledně z myšlenky sekulární Evropy (to je vyznění rozsudku z listopadu 2009) a trvá na tom, že stát musí být konfesně zcela neutrální a postarat se o to, aby veřejný prostor byl očištěn od jakýchkoli známek křesťanského dědictví. Jde o cílený a jednoznačný útok nejen na evropskou civilizaci, ale zejména a jen na křesťanství samotné, neboť veřejná moc v současné době sotvakde v Evropě používá jiné než křesťanské symboly. Druhý přístup usiluje o zachování křesťanských kořenů Evropy a chápe je jako rámec pro sekulární náboženskou svobodu.

Italská vláda podala odvolání k Velkému senátu ESLP, který vyslechl v červnu 2010 argumenty Itálie a rozhodl o přípustnosti odvolání.

Po vyhlášení původního rozsudku se na soud obrátila řada vlád států Rady Evropy (která existuje mimo rámec Evropské unie a sdružuje 47 zemí) s apelem, aby Velký senát rozhodl ve prospěch Itálie. V první vlně šlo o deset zemí: Arménii, Bulharsko, Kypr, Litvu, Maltu, Monako, Rumunsko, Rusko, Řecko a San Marino. V druhé vlně se připojila Albánie, Chorvatsko, Maďarsko, Moldavsko, Polsko, Rakousko, Srbsko, Slovensko a Ukrajina. Je třeba poznamenat, že taková vlna oficiálního odporu proti některému z rozsudků nemá v dějinách Rady Evropy obdoby. Tyto státy otevřeně kritizovaly absurditu rozsudku a připomněly štrasburskému soudu, aby respektoval národní identity a náboženské tradice jednotlivých zemí. Tím se více či méně jednoznačně přihlásilo těchto devatenáct států k přínosu křesťanství pro evropskou společnost. Je zajímavé, že tato koalice zahrnuje země s různými náboženskými tradicemi, vedle zemí historicky katolických se ozvala vět-

šina pravoslavných členských států Rady Evropy. Jde převážně o země východní části kontinentu či dokonce s výrazným přesahem mimo něj (Rusko, Arménie). Pozoruhodné je, že zatímco katolické Polsko projevilo nesouhlas s rozsudkem až v reakci na první vlnu zemí; Irsko, které by jistě rozsudkem bylo velmi postiženo, nereagovalo vůbec. Nepřekvapilo, že se neozvaly země s velkou katolickou tradicí, které boj o svou křesťanskou minulost (ale především přítomnost a budoucnost!) prohrávají. Násilné odstraně-

Pietro Lorenzetti: Krucifix (1320). Foto: historiazstuki.com.pl

Násilné odstranění krucifixu z veřejného prostoru není zbavení se symbolu, ale především rozbití identity lidí, národů, států.

ní krucifixu z veřejného prostoru není jen zbavení se symbolu, ale především rozbití identity lidí, národů, států.

Ve stejném duchu jako devatenáct států intervenovala u ESLP svým dopisem také koalice sedmatřiceti předních univerzitních profesorů práva.

Druhé dějství: Změna

Velký senát se neztotožnil s rozsudkem ESLP v první instanci a žalobu paní Lautsi zamítl. Stvrdil právo evropských národů na zachování svých náboženských tradic. Důvody jsou zřejmé: přítomnost krucifixu není a nemůže být formou náboženské indoktrinace ani pokusem přesvědčit děti, aby změnilly svou víru, ani není zásahem do práva rodičů rozhod-

vat o výchově dětí. To, že visí na zdi kříž, není zásahem do školních osnov. Velký senát tak, na rozdíl od původního rozsudku, jednal v duchu staršího judikátu ESLP *Zengin vs. Turecko*, jenž neshledal nic závadného na tom, že se děti v Turecku povinně učí zpaměti pasáže Koránu, denní modlitby apod., vzhledem k tomu, že je v Turecku islám hlavním náboženstvím.

Rovněž privilegované místo většiny náboženství ve společnosti nelze považovat za nemístný proselytismus. I o této věci ESLP již rozhodoval, a to v kauze *Folgerø vs. Norsko*. Zde soud potvrdil exkluzivní postavení státní luteránské církve včetně možnosti vyučovat náboženství ve státních školách.

Celá řada sekulárních organizací následně pokračuje v protestech a rétorika, kterou volí, si v leccems nezadá s texty *Rudého práva*. Citujme namátkou z tiskové zprávy Evropské humanistické federace: „Tento vysoce politováníhodný rozsudek ustupuje od čistoty původního rozhodnutí, že stát a jeho orgány musí být nestranné a neupřednostňovat jedno náboženství (...) Žáci škol jsou nejen nezralí a snadno ovlivnitelní, ale zároveň jsou nedobrovolnými zajatci školy. Jsme nuceni věřit, že soudci nepodlehli obrovskému politickému nátlaku, který na ně vyvíjela Itálie a „Svatá Aliance“ katolických a ortodoxních zemí a Vatikánu, řecké ortodoxní církve a dalších reakčních náboženských zájmových kruhů, jejichž obavy ze ztráty vlivu v stále sekulárnější Evropě byly rozptýleny tímto rozsudkem.“

Spor *Lautsi vs. Itálie* potvrdil slova starce Simeona, který požehnal Panně Marii slovy: „Hle, on je určen k pádu i k pozdvižení mnohých v Izraeli. Stane se znamením, jež bude odmítáno a tvou vlastní duši pronikne meč, aby vyšlo najevo myšlení mnoha srdcí.“ (Lk 3,34) Přestože je výsledek sporu obrovským vítězstvím evropské kultury, je třeba ji dále důsledně hájit proti snahám o dokonale bezbožný kontinent a svět.

Josef Mudra

Autor působí ve veřejné správě, zabývá se otázkami evropské integrace a mezinárodních vztahů.

SVĚT, SVĚTSKOST, SEKULARIZACE

Je svět dobrý, nebo leží ve zlém? Záleží na tom, co slovem svět míníme. Původ a význam pojmu svět i odvozených termínů světskost či sekularizace vysvětluje filosof Stanislav Sousedík.

Slova „sekularismus“, „sekularizace“ a další od stejného základu odvozená slyšíme dnes poměrně často. Jsou to – na rozdíl od některých jiných módních výrazů – slova užitečná: Lze jimi výstižně vyjádřit povahu některých myšlenkových tendencí charakteristických pro naši dobu. Abychom těch slov užívali správně a přiléhavě, je ovšem dobré vědět něco o jejich původu, významu a i o povaze skutečností, na něž je lze aplikovat. Pokusím se poskytnout čtenáři o té věci několik základních informací.

Dva výrazy pro české slovo „svět“

Slovo „saeculum“, jež je jejich základem, pochází z latinského překladu bible (tzv. Vulgáty) a má zhruba význam jako české „svět“. Pro české „svět“ užívá ovšem latinské znění Nového zákona dva výrazy, jednak je to již uvedené slovo „saeculum“ (řecky „aión“), jednak ale i slovo „mundus“ (řecky „kosmos“). „Kosmos“ znamená svět ve smyslu uspořádaného celku stvořených hmotných věcí. Svět chápáný jako „kosmos“ vzešel z tvůrčích rukou Božích a je jako takový dobrý a krásný. Pokud jde o slovo „saeculum“ (aión), liší se jeho význam od předchozího tím, že vyjadřuje dynamický ráz kosmu: znamená tedy nejen svět jako soubor všech věcí, ale i jako veškerenstvo událostí a dějů, které v něm probíhají. Události a děje mají ovšem časový rozměr a s tím souvisí, že svět ve smyslu aión čili saeculum znamená i nějakou velmi dlouhou dobu, jakýsi „věk“ světa. To je důležité, protože podle nauky víry žijeme nyní v jakémsi věku (= světě), který jednou skončí a bude díky vtělení a vykoupění vystřídán „novým stvořením“, tj. jiným, lepším „věkem“ či „světem“. Vzpomeňme, co Kristus odpovídá Pilátovi, jenž na něj doráží otázkou, zda je král! Kristus to neodmítá, ale dodává: „Moje království není z tohoto světa“

(Jan 18,36). Vidíme tedy: vedle „tohoto světa“ je (či bude) ještě jakýsi jiný svět.

Biblický význam slova svět

Tyto dva světy nehodnotí Písmo a nauka víry, jak všeobecně známo, stejně: Tvářnost tohoto světa (= věku), ve kterém nyní žijeme, je totiž poznamenána hříchem prarodičů či přesněji: jeho bolestnými důsledky. Proto se v Novém zákonu říká, že „celý svět leží ve zlém“ (1 Jan 5,19), že „nenávidí Boha“ (Jan 15,18) a z téhož důvodu svatý Pavel křesťany nabádá, aby se „světu nepřizpůsobovali“.

V sekularismu nahrazuje křesťanskou víru bezmezná důvěra ve „vědu“, naděje na Boží království je nahrazena očekávanými spojovanými s „pokrokem“, láska k Bohu se proměňuje ve světsky pojímanou „humanitu“ a „bratrství“.

Zde si musíme uvědomit dvě věci: Předně nesmíme zapomenout, že světem zde není míněn hmotný svět jako takový, tj. kosmos (ten je, jak již víme, dobrý). Za druhé je třeba si připomenout, že ani dynamicky pojatý svět nemá být těmito výroky jako celek znehodnocen. Slova „svět“ je totiž v uvedených (a jiných podobných) citacích ve skutečnosti užíváno v přeneseném smyslu. Svatý Jan a svatý Pavel jím nemíní soubor všech hmotných věcí ani ze statického, ani z dynamického hlediska, nýbrž spíše určité ryze nitrosvětské zaujetí lidské bytosti, jehož vlivem člověk vidí smysl celého svého ži-

vota *pouze* v tomto světě a chce jej uskutečnit *pouze* v jeho dějinách. A na takto biblicky založený význam slova svět/saeculum navazuje dnes užívaný termín „sekularismus“. Mínil se jím tedy dnes rozšířené duševní zaujetí projevující se výlučnou orientací na věci „tohoto světa“ a pomíjející vše, co je v lidské bytosti zaměřeno k Bohu, vše „transcendentální“. Sekulárně chápáný člověk je tedy sice otevřen světu, ale uzavírá se (v krajním případě programově) všemu, co svět přehledně, tedy Bohu a Božím království.

Sekularizace

Se slovem „sekularismus“ úzce souvisí význam slova „sekularizace“. Je-li totiž sekularismus jakési duševní zaměření, je sekularizace záměrně vyvíjená činnost či proces, kterými se k sekularismu dospívá. Původně se slova „sekularizace“ užívalo pro rušení klášterů a odevzdání jejich hmotné podstaty nějakému ryze nitrosvětskému účelu (tak byly, jak známo, kláštery měněny v kasárna, celnice, skladiště apod.). Tento starý význam slova „sekularizace“ zde pro nás nyní není tak dalece důležitý. Důležitější je pro nás z něho později odvozený význam, v němž se o sekularizaci začalo mluvit přibližně od poloviny 19. století. Od té doby začaly být totiž tím výrazem označovány myšlenkové procesy směřující k nové interpretaci pravd víry, jimiž se jim odnámal jejich původní, k věčnému životu směřující smysl a byl nahrazován smyslem novým, podle něhož tyto pravdy prý zaměřují člověka více méně jen k (nitro) světským cílům. Uvedu alespoň jeden, ale významný, příklad. Podle nauky víry tento svět jednou pomine, a pro vyvolené bude po něm následovat věčný život v Božím království. Sekularizace této pravdy víry spočívá např. v tom, že se Boží království pochopí jako něco světského, jako jakási budoucí fáze pozem-

ských dějin, k níž lidstvo dospěje „pokrokem“, „vývojem“ apod. S tímto projevem sekularizace křesťanské nauky o posledních věcech člověka (čili tzv. eschatologie) se setkáváme v významných a velmi vlivných filosofů náboženství, u Lessinga, Kanta, Hegela, K. Marxe aj. Marx je obzvláště drastický příklad sekularizace původně křesťanských hodnot.

Období moderny

Po historické stránce přišly takto chápané sekularizační procesy v oblasti naší, evropsko-americké civilizace ke slovu nejvíce od dob osvícenství, v údobí tzv. moderny, tj. zhruba od 17. století a trvaly až asi do poloviny století dvacátého. Moderna se vyznačuje charakteristickým (pseudo)optimismem, jenž je sekularizovanou obdobou křesťanských tzv. božských ctností, ctnosti víry, naděje a lásky: Křesťanskou víru nahrazuje bezmezná důvěra ve „vědu“, naděje na Boží království je nahrazena očekávanými spojovanými s „pokrokem“, láska k Bohu se v sekulárním pojetí proměňuje v světsky pojímanou „humanitu“, „bratrství“ atd. Máme v české literatuře velmi charakteristický (a umělecky nesporně hodnotný) doklad osvícenského optimismu. Je jím dosud všeobecně známá píseň z repertoáru Osvobozeného divadla Voskovce a Wericha „Nebe na zemi“ (z roku 1937). Připomeňme si:

*Na Nirvanu, na Olymp, na nebe nevěřím,
Když někdo svět pomlouvá, vždycky láteřím,
Nestojím o nekonečno s hvězdami všemi,
Stačí mi pár pěkných let někde na zemi.
[...]*

*Pro toho, kdo chce žít, je na světě plno krás,
A z těch krás nebe mít záleží jenom od vás:
Jen od vás, věřte mi, záleží, kdy přijde čas,
Kdy pro nás začne nebe na zemi.*

Toto není pouhý optimistický popěvek, který nesleduje vyšší cíl, než aby divák odešel z představení dobře naladěný. Tak mělcí oba naši autoři nebyli, směřovali dál a výš: Připomeňme si, že v rámci jejich divadelní hry je uvedený text písní boha Jupitera, který opouští svůj chrám, kde se již značně nudí, a přidává se na stranu lidí (filosoficky vzdělaný čtenář si tu jistě vzpomene na L. Feuerbacha

a jeho tezi, že teologie je ve skutečnosti maskovanou antropologií). Říkají-li pak naši dva autoři, že záleží jen na lidech, kdy nastane „nebe na zemi“, nevybízejí k nějakým chimérickým ideálům, nýbrž k něčemu zcela konkrétnímu, a to ryze sekulárnímu: k nastolení socialismu.

Sagrada Família. Foto: puturist.com

Křesťanská sůl by se zkazila, kdybychom se přizpůsobovali líbivým potřebám sekularismu. To však neznamená, že se máme uzavřít světu. Naopak, musíme se mu otevřít, abychom ho mohli posvěcovat.

Uvedl jsem jako příklad sekularizované křesťanské eschatologie píseň Nebe na zemi především z toho důvodu, že je na ní dobře vidět, proč osvícenství a evropská moderna vzala po polovině minulého století i se svým iluzivním optimismem tak rychle za své. Smrt moderny nepřivodili filosofové, kteří ji kritizovali, vyvrátilo ji něco mocnějšího, totiž dějiny: sama dějinná zkušenost totiž ukázala, že víra ve vědu je klamná, protože věda není s to poskytnout odpovědi na základní otázky po smyslu lidského života a že místo aby nám přinášela spásu, nás svými technickými aplikacemi v některých směrech dnes spíše ohrožuje. Vzala za své však i naděje v pokrok, když se ukázalo, že slibované „nebe na zemi“ v podobě ko-

munismu, nacismu, fašismu atd. ve skutečnosti „nebem“ vůbec není, spíše právě naopak. Demokracie představuje jistě nesrovnatelně přijatelnější systém soužití, ale přináší snad ona to slibované „nebe“? Víra v pokrok vzala za své a kdo si myslí, že tomu tak není, ať se zeptá některého příslušníka mladé generace, zda ještě stále očekává, že svět, ve kterém budou žít jeho děti a vnuci, bude vlivem „pokroku“ lepší, než je ten, ve kterém žije on dnes!

Doba postmoderní

Lidstvo dnes prožívá dobu deziluze z nesplněných příslibů evropského osvícenství a evropské moderny. Právem proto o naší době mluvíme ne již jako o době moderní, ale „postmoderní“. Historická zkušenost učí, že vystřízlivění z kolektivně sdílených očekávání a nadějí vede ve společenském životě vždy k rozšíření skeptických nálad, k oživení relativistických názorů apod. A to je právě charakteristické i pro dnešní „postmoderní“ dobu. Postmoderna není obdobím sekularizace, jako byla moderna, nýbrž je kulturní epochou již veskrze sekulární.

Křesťan a svět

Co bychom v této situaci měli dělat my, křesťané? Odpovídám: zůstat tím, čím být máme: solí země. Křesťanská sůl by se ovšem zkazila, kdybychom se přizpůsobovali líbivým potřebám soudobého sekularismu. Tudy pro nás cesta nevede. Ale pozor! To vůbec neznamená, že se máme světu uzavřít! Světu ve smyslu řeckého „kosmos“, tedy světu, jenž vzešel z Božích rukou, a k němuž náleží i lidská společnost kolem nás, se naopak musíme otevřít. Musíme tak však učinit ne se záměrem, abychom se mu přizpůbilibi, nýbrž abychom mu mohli rozdávat z pokladu, který jsme na poli sami již našli, kvůli němuž jsme prodali vše ostatní a na němž bychom rádi poskytlí účast i jiným (Mt 13,44).

Stanislav Sousedík
(Mezititulky redakce)

Prof. PhDr. Stanislav Sousedík, CSc. (* 1931) vyučuje filosofii na Filozofické fakultě a na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

DVACET LET POTÉ

Jak jsme se za 20 let změnili?

V této rubrice vám, milí čtenáři, přinášíme archivní články z Lidové demokracie. Co a jak psaly noviny před 20 lety?

Federální shromáždění schválilo zákon o restituci. Je to bezesporu významný čin a krok správným směrem. Nelze však souhlasit s názorem, že se jedná o konečnou nápravu křivd minulosti. Řada našich politických představitelů vystupuje na televizní obrazovce a nadýmá se pýchou, že Česko-slovensko opět ukazuje Evropě a světu, jak s jedinečností sobě vlastní řeší tuto problematiku. Tento projev slovanského mesianismu je však zavádějící a nasazuje oněm představitelům klapky na oči.

Datum 25. únor 1948 nemůže a nesmí být konečným datem při odstraňování zločinů minulosti. Naše levicové síly a kryptokomunisté se snaží veřejnosti vsugerovat, že před tímto datem byl u nás právní stát a že jinak bychom se mohli postupně dostat až k majetkovým přesunům div ne pobělohorským. To je ovšem záměrný a vědomý omyl. S jistými výhradami lze totiž označit předválečnou republiku za právní stát, a tak výchozím bodem restituce měl a v budoucnu musí být rok 1938. Odpor vůči tomuto datu v jednání našich představitelů vyvolává obava z majetkového vyrovnání se sudetskými Němci. Toto vyrovnání by však mělo být předmětem jednání mezi vládami ČSFR a SRN, k němuž mělo dojít, ale nebylo dosud ani zahájeno.

O tom, že tzv. protektorát Čech a Moravy nebyl právním státem, snad u nás nepochybuje nikdo. O období let 1945–1948 však již taková názorová jednotka není. Je však třeba si uvědomit, že podepsané dokumenty dr. Benešem v Moskvě, tzv. Košický vládní program, prezidentské dekrety ap. nemají s demokracií a praxí právního státu nic společného.

Nikdo nechce a nebude hájit práva kolaborantů a těch, kteří se prokaza-

zastřít nová tendence po obohacení se na úkor těch, kteří již byli postiženi bezprávím předcházejících režimů. Chceme-li se vrátit mezi civilizované státy Evropy, tak jediné jako stát hodnověrně právní, bez jakékoliv výjimky, ať se to již týká majetku církve, aristokracie či jiných občanů a organizací.

Je třeba se konečně vymanit ze záporné šířených sebeklamů o vlastní dokonalosti a spásitelnosti, a nejen prokla-

Restituce – jen první krok

Zákon o restituci nemůže být konečnou nápravou chyb minulosti

tečně provinili na našem národě. Je však nutné upozornit na to, že nacisté zabavili majetek celé řadě našich občanů, který již nebyl po válce zákonitým vlastníkům vrácen, aby byl následně uchvácen komunisty. Není možné stanovením restitucí ke dni 25.2.1948 legalizovat loupeže nacistů a komunistů. Spravedlnost a právo buď je, anebo není.

Není rovněž možné připustit, aby byl majetek těchto občanů a organizací rozprodán v rámci tzv. velké privatizace. Tím by vláda jen potvrdila hanebná rozhodnutí svých předchůdců. Poukazy na ne možnost prokázání skutečného majetkového stavu je jen výmluvou, kterou se má

movat, ale především jednat a chovat se podle práva, a konečně se odhodlat překročit stín vlastních vin minulých desetiletí. V tom je ale jádro problému pro naši kryptokomunistickou politickou reprezentaci. Teprve po překročení tohoto stínu se znovu ocitneme v Evropě. K tomu však nestačí jen jeden krok, který byl učiněn novým restitučním zákonem. K tomu je třeba udělat ještě kroky další, protože ač se nacházíme ve středu kontinentu, půl století bezpráví nás od něj vzdálilo natolik, že návrat do Evropy se nedá odbyť jen jediným krokem.

Milan Buben
Lidová demokracie z 12.4.1991

SVOBODNĚ

K 60. výročí zahájení československého vysílání Rádia Svobodná Evropa

Před šedesáti lety v květnu 1951 zazněly v éteru první tóny znělky *Rádia Svobodná Evropa*, začalo vysílání československé redakce. Jedním z prvních, kdo promluví k posluchačům do vlasti, byl publicista Ferdinand Peroutka. Parafrazí jeho slov byla započata kapitola našich dějin, ve které má jeden svobodný hlas, jedno svobodné rádio, nesmírnou cenu pro samotnou podstatu svobody. Za dlouhých

šest dekad prošlo rádio mnoha peripetiemi, v mnohém kopírovalo velké zlomy doma v Československu, stalo se místem setkávání zcela mimořádných i v mnohém rozdílných osobností, jejichž společným jmenovatelem bylo směřování ke svobodě.

Český rozhlas, Radio Free Europe/Radio Liberty, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze a další partneři

přichystali soubor akcí, které mají různými způsoby přinést jak ohlednutí, tak tolik potřebnou aktualizaci tématu svobody slova. Součástí celoročního projektu budou obsahově velmi zajímavé internetové stránky svobodne.rozhlas.cz.

Chceme si symbolicky, šedesát let od prvního vysílání, připomenout tuto silnou tradici, kterou navíc v našem prostředí vnímáme jako neprávem opo-

míjenou. Věříme, že ideály a podstata poselství Rádia Svobodná Evropa jsou stále aktuální, to je také jedním z důvodů, proč chceme připomenutí směřovat především k mladé generaci. Nehledě na to, že tradice Rádia Svobodná Evropa je nejen tradicí cesty ke svobodě, ale také úctyhodnou tradicí české žurnalistiky.

Prezentace knihy „Svobodně!“

4. května 2011, 17.00 hodin, foyer budovy Českého rozhlasu, Vinohradská 12, Praha

Mše svatá za zesnulé

československé pracovníky RFE

4. května 2011, 19.00 hodin, kostel svaté Ludmily, Náměstí Míru, Praha 2
Celebrouje Mons. Václav Malý, titulární biskup marcellíanský a pomocný biskup pražský

Konference k 60. výročí zahájení čsl. vysílání RFE

5. května 2011, 9.00 – 16.30 hod., Hlavní sál, Senát PČR, Valdštejnské nám. 4, Praha 1

Celodenní konference mapující nejen významné okamžiky v minulosti RFE a osudy předních postav československé redakce. Součástí konference určené také studentům a mladé generaci bude i panelová diskuse za účasti Václava Havla, Václava Malého, Karla Hvizďaly a Jiřího Stránského.

Vernisáž výstavy „Svobodně!“

5. května 2011, 18.30 – 19.00 hodin, Valdštejnská zahrada, Senát PČR, Praha 1
Zahájení výstavy za účasti osobností českého politického, kulturního a společenského života.

Slavnostní koncert Symfonického orchestru Českého rozhlasu

5. května 2011, 19.00 – 20.30 hodin, Valdštejnská zahrada, Senát PČR, Praha 1
Dirigent Christian Vásquez (Venezuela), sólista Jan Simon (klavír), program: George Gerschwin – Rapsodie v modrém, Antonín Dvořák – Symfonie č. 9, e-moll, op. 95 „Z Nového světa“.

Výstava „Svobodně!“

6. května – 17. června 2011, Valdštejnská zahrada, Senát PČR, Praha 1

Výstava zachycující významné milníky v historii RFE prostřednictvím osobností československé redakce. Výstava je určena široké veřejnosti, tuzemským i zahraničním návštěvníkům hlavního města.

Český rozhlas (ČRo) a Rádio Svobodná Evropa/Rádio Svoboda (RFE/RL)

„NESTYDÍM SE VYDÁVAT SVĚDECTVÍ, NEBOŤ VÍM, KOMU JSEM UVĚŘIL!“ (2 Tim 1, 12)

aneb velká čtenářská soutěž

1. Napište max. pět větami, co byste měli říci člověku, který říká, že věří v Ježíše Krista, ale nechce poslouchat Církev ani „nějakého faráře“?
2. Jaké jsou duchovní účinky svátosti pokání (svaté zpovědi)?
2. Co jsou to odpustky?

Děkujeme všem čtenářům, kteří se zapojují do naší soutěže! Odpovědi na otázky v šestém čísle *RC Monitoru* měly znít:

1. Všedním hříchům se máme vyhýbat proto, že všední (lehký) hřích oslabuje lásku, projevuje nezřízenou náklonnost ke stvořeným věcem, je překážkou v pokroku duše při uskutečňování ctností a při konání mravního dobra, zasluhuje časné tresty. Úmyslný všední hřích, který zůstal bez lítosti, nás postupně může disponovat ke spáchání smrtelného hříchu. Všední hřích neruší smlouvu s Bohem. Člověk ho může s Boží milostí napravit. Nezbujuje posvěcující milosti, přátelství s Bohem, lásky ani věčné blaženosti.

2. Pět církevních přikázání zní: 1. O nedělích a zasvěcených svátcích se účastnit mše svaté a zachovat pracovní klid. 2. Vyzpovídat se ze svých hříchů aspoň jednou za rok. 3. Přijmout Svátost oltářní aspoň ve velikonoční době. 4. Zdržovat se od požívání masa a zachovávat půst újmy ve stanovené dny. 5. Přispívat církvi na její potřeby.

3. O slavnosti Neposkvrněného početí Panny Marie slavíme skutečnost, že Panna Maria byla od počátku svého života uchráněna dědičného hříchu. Správná odpověď tedy byla b).

Pravidla soutěže

1. Katechetická soutěž je vyhlášena od čísla 1/2011 do čísla 19/2011 *RC Monitoru*, tj. do data vydání 9. 10. 2011. Oznámení výsledků soutěže proběhne v čísle 24/2011, a sice k datu vydání tohoto čísla, kterým je 18. 12. 2011. 2. Čtenář musí své odpovědi do redakce doručit do lhůty 14 kalendářních dnů od data vydání, v němž byly uveřejněny. Rozhodující je datum přijetí e-mailu na adresu redakce@claritatis.cz nebo podací razítko pošty na obálce. 3. Délka, rozsah i forma odpovědí jsou ponechány na libovůli čtenáře. 4. Čtenář, který chce získat hlavní výhru, musí správně odpovědět na všechny otázky po celou dobu trvání soutěže. 5. Druhá až šestá výhra není podmíněna správným zodpovězením všech otázek ze všech uvedených čísel RCM. Platí však pravidlo, že čím větší bude účast čtenáře v soutěži v podobě doručených odpovědí, tím vzroste pravděpodobnost výhry. 6. Správné odpovědi na otázky budou zveřejněny vždy v čísle RCM, které bude druhé v pořadí za číslem, v němž vyšly otázky.

Výhry v soutěži

1. **cena:** třídenní pobyt v klášteře dominikánů (v Praze nebo v rámci ČR dle bližší výherce) s individuálním zajímavým programem (pro jednotlivce nebo rodinu dle dispozic výherce) – výhra zahrnuje ubytování v hostovské části kláštera, stravování, možnost účasti na společných modlitbách, doprovázení dominikánského kněze, prohlídku kláštera atd.

2. – 6. **cena:** věcné výhry

Jak to vidí František Schildberger

Zmenšiv tak nevěru alespoň objemově...

Pohledte na ně, jak se milují, říkali pohané o prvních křesťanech.
Co by asi tak řekli dnes o nás?

Slova z nadpisu této mé úvahy jsou z díla básníka, který (a jistě právem) není zpravidla citován dobrými křesťanskými autory: utkvěla mi v mysli z povídky Jaroslava Haška, českého opilce a myslitele.

Motiv, ke kterému se tato slova vztahují, je z povídky, jež pojednávala o vojenském knězi, který vyzval na souboj nevěreckého důstojníka a ve střetu na šavle mu usekl nos; i byl spokojen, že zmenšil tak nevěru alespoň objemově.

Můj přítel mi poslal pár ukázek z facebookových diskusí mezi antikonicilními a prokonicilními křesťany (kterých se zásadně neúčastním): míra nenávisti, zloby, agresivity a hrubosti v těchto diskusích mě šokovala; jako by se někteří křesťané domnívali, že čím více ublíží druhému, tím více udělají pro Pána Ježíše a pro evangelium. Člověka při tom napadá Ježíšovo slovo: „Každé království, jež je rozděleno samo v sobě, spěje do záhuby; a žádné město, žádný dům rozdělený sám v sobě nemůže obstát...“ (Mt 12,25) Není dnes takovým v sobě

rozděleným městem či královstvím sama církev? Ne církev v celém světě, ale konkrétně v naší zemi (a možná ještě někde v bohaté části světa)!? Církev má zaslíbení Páně, že zde bude až do konce časů – ale toto zaslíbení neplatí pro každou jednotlivou zemi anebo kontinent...

A myslím na slova ještě jednoho českého humoristy, která bych chtěl citovat; v jednom pokračování jeho cyklu humorových úvah o uzlových bodech dějin v časopise *Dikobraz* Miroslav Švandrlík tehdy žertoval a uvažoval o době, jež bezprostředně předcházela třicetileté válce; pod malůvkou kreslíře Neprakty tam stálo: *Ta doba měla dost lidí ochotných zvednout pro svou víru meč, ale jen málo lidí ochotných podle své víry žít...* Ta slova jinak nijak hlubokého autora mě tehdy svou jasností, aktuálností a pravdivostí zasáhla jako blesk.

Možná bychom měli více studovat církevní dějiny: připadá mi, že jednou z indicií toho, že jsme (možná) na konci časů, je i to, že už nejsme schopni nic nového

vymyslet v oblasti bludu a hříchu: ať děláme cokoli, někdy v církevních dějinách už to bylo... To je sice myšlenka do určité míry útěšná, ale stejně tak smutná: musíme se skutečně znovu a znovu přesvědčovat o samozřejmostech? Například o tom, že neposlušnost vůči církvi, to je církevní autoritě a magisteriu, vede velmi často k jednání, jež je v rozporu se zdravým rozumem? Příkladů zná jistě každý dost, ze života – i z internetu... „Možná, že kněží je nedostatek, to možná ano,“ říkal mi ještě za hluboké totality jeden pan farář, „ale biskupů rozhodně žádný nedostatek není! Vždyť jenom já mám ve farnosti alespoň deset chlapů, kteří by byli schopní od hodiny převzít řízení diecéze...“

Pohledte na ně, jak se milují, říkalo pohanské prostředí o prvních křesťanech; o nás by mohlo říct plným právem: Pohledte na ně, jak se nenávidí!

*PhDr. František Schildberger
básník, žurnalista, pedagog, šéfredaktor
křesťanského internetového magazínu
Skleněný kostel*

Pietro Lorenzetti: Snímání z kříže (1320). Foto: Wikimedia Commons

„Ty jsi přítel štědrý, protože jsi pro mne na Kalvárii obětoval svůj odpočinek, svou slávu a svou radost. Jsi přítel stálý, protože nejsi znechucen mými nevděčnostmi, mým chladem, mou nevěrností. Nikdy nikoho neopouštíš první; naopak, hledáš ty, kteří tě opustili. Když se vracejí k tobě, jsi vždycky ochoten nejen jim odpustit, ale také je uvést do intimity svého srdce.“

(bl. Hyacint Maria Cormier OP)

*Požehnané dny velikonoční
Vám, milí čtenáři, přeje redakce*

Letem světem

„Jazykem vědy bychom mohli říct, že **největším přínosem křesťanství je objasnění oběti jako životního principu**. Centrální roli v oné dobré zprávě, kterou je Evangelium, hraje to, že se Kristus, Boží Syn, obětoval za hříšníky, tím je vykoupil ze smrti a převedl zpět do života, a to dokonce do šťastného života, který nekončí. Jednou z častých námitek proti křesťanství bývá, že Kristova oběť je něco tak hrozného, že to je nepřijatelné. A vůbec, když je Bůh všemohoucí, proč to neudělal jinak? Má přece být také milosrdný, a pokud myslíte, že smrt na kříži milosrdná je, tak jste blázen! Nevylučuji, že jsem blázen, ale vůbec si nemyslím, že by to byla milosrdná smrt. Boží milosrdenství vidím v tom, že to nečinil na někom jiném, ale že obětoval sám sebe,“ uvádí Prof. P. Petr Piřha v jedné své úvaze. O Velikonocích se pojem oběti v našich myslích obcerstvuje, měl by být prohlubován a měli bychom mít odvahu začlenit ji do svého každodenního programu. A to s radostí a v naději – vždyť velikonoční dny nám ji dávají plnými hrstmi.

Lidová zbožnost je „velkým dědic-tvím Církve“, protože lidem umožňuje jednoduchým způsobem vyjádřit víru, připomněl Benedikt XVI. před pár dny na setkání s účastníky Papežské komise pro Latinskou Ameriku. Zdůraznil však také, že existují její pokroucené formy,

kteřé spíš matou a podporují pouze vnějškovou náboženskou úctu. Lidová zbožnost musí sloužit evangelizaci, sdílení víry, přivádět věřící ke svátostem, musí posilovat jednotu rodiny, solidaritu a aktivní projedování křesťanské lásky, řekl papež.

Ne nadarmo Svátý otec zmiňuje rodiny: odjakživa jsou kolébkou svatých a prostře-

Koláž: mimi

dím, kde **Pán může působit na duše již od samého počátku, je-li mu to dovoleno**. Ačkoliv absenci náboženské výchovy lze s Boží pomocí částečně dohnat později, v dospělosti, stejně je pak doživotně cítit propast nevyužitého času milosti. V severní Itálii žila na přelomu 19. a 20. století rodina Vacchinových. V roce 1928 se jim narodil malý Giorgio. Když mu bylo pět (!) let, už znal Boží přikázání a mnoho událostí z Písma svatého. Každou neděli chodil se svými rodiči na mši svatou. Ti ho vychovávali tak, aby v sobě našel a pěstoval velkou

lásku ke Spasiteli. Ona pak v jeho pětileté dušičce vzbuzovala velkou touhu po tom, aby všechny děti, které zná, spolu s dospělými, chodily také na mši. Jednou potkal starší paní: „**Co? Vy už jste skoro jednou nohou v hrobě, a nikdy nechodíte na mši svatou?**“ Paní se pochopitelně rozlítla. On se však upřímně podivil: vždyť to, co řekl, byla pravda.

Papež Jan Pavel II. roku 1994 v dopise rodinám napsal: „Nemějte strach z nebezpečí! Boží síly jsou mnohem mocnější než vaše těžkosti! Nesrovnatelně větší je především síla Eucharistie. Výchovnou moc Eucharistie potvrdily generace a staletí.“ Budeme jinde hledat jádro výchovy dětí?

V naší rodině jsme v dubnu oslavili 8. narozeniny mé mladší dcery. Netušila jsem, že **7. duben je vcelku významný den** nejen v jejích očích: Toho dne byla v Praze založena první středoevropská univerzita (1348), v roce 1724 poprvé zazněly Bachovy Pašije svatého Jana, v roce 1827 se ten den začaly prodávat v Anglii sirky a ve Washingtonu roku 1927 bylo spuštěno TV vysílání (vysílalo se do New Yorku). Moderní technologie 7. 4. 1969 dospěla do fáze spuštění internetu. A když jsme u té výchovy dětí, pak je také důležité připomenout, že v roce 1896 byl udělen C. A. Worrallovi patent č. 558 009 za vynález ježka v kleci.

-zd-

17. 4.	Ne	Květná neděle Iz 50,4–7, Žl 22, Flp 2,6–11, Mt 26,14 – 27,66	24. 4.	Ne	Slavnost Zmrtvýchvstání Páně Sk 10,34a.37–43, Žl 118, Kol 3,1–4, Jan 20,1–9
18. 4.	Po	sv. Krescenc (Rostislav) Iz 42,1–7, Žl 27, Jan 12,1–11	25. 4.	Po	sv. Marek, evangelista Sk 2,14.22b–33, Žl 16, Mt 28,8–15
19. 4.	Út	sv. Ema (Výroční den zvolení papeže Benedikta XVI.) Iz 49,1–6, Žl 71, Jan 13,21–33.36–38	26. 4.	Út	sv. Richarius, poustevník Sk 2,36–41, Žl 33, Jan 20,11–18
20. 4.	St	sv. Hugo Iz 50,4–9a, Žl 69, Mt 26,14–25	27. 4.	St	sv. Zita Sk 3,1–10, Žl 105, Lk 24,13–35
21. 4.	Čt	Zelený čtvrtek Ex 12,1–8.11–14, Žl 116, I Kor 11,23–26, Jan 13,1–15	28. 4.	Čt	sv. Petr Chanel, kněz a mučedník; sv. Ludvík Maria Grignon, kněz Sk 3,11–26, Žl 8, Lk 24,35–48
22. 4.	Pá	Velký pátek Iz 52,13 – 53,12, Žl 31, Žid 4,14–16; 5,7–9, Jan 18,1 – 19,42	29. 4.	Pá	sv. Kateřina Sienská, panna a učitelka církve, patronka Evropy Sk 4,1–12, Žl 118, Jan 21,1–14
23. 4.	So	Bílá sobota	30. 4.	So	sv. Zikmund, mučedník Sk 4,13–21, Žl 118, Mk 16,9–15

Res Claritatis MONITOR – publicistický čtrnáctideník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 2400089111/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Výkonný redaktor: Mgr. Dagmar Kopecká. Redakční rada: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Bc. Mária Pešeková, fr. Cyprián Suchánek OP, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.

